

**ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการของ
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันตก
Knowledge Needs on Project Planning of Extension Agents
in Western Region**

ณัฐฐา พลเสน¹ และสาวิตรี รังสิภัทร์^{2*}

Nattha Polsen¹ and Savitree Rangsihaht^{2*}

Abstract

The objectives of this research were: 1) to test knowledge on project planning, 2) to identify knowledge needs on project planning, 3) to compare knowledge needs on project planning classified by basic demographic factors, supports on project planning factors, and knowledge on project planning factors. Samples were 216 extension agents in western region. Data were analyzed by using frequency, percentage, and arithmetic mean. Hypotheses were tested by using t-test and F-test at 0.05 level of significance.

The Findings revealed that most extension agents had knowledge on project planning at high level (mean = 20.35). They, however, expressed their needs on project planning at high level (mean = 99.02). Extension agents who differed in duration of governmental services would differ in their needs on project planning at 0.05 level of significance.

Keywords: knowledge needs, project planning, extension agents

¹นิสิตปริญญาโท ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Jatujack District, Bangkok, 10900, Thailand.

²รองศาสตราจารย์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Jatujack District, Bangkok, 10900. Thailand.

รับเรื่อง : พฤศจิกายน 2557

*Corresponding author: agrstr@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 2) ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 3) เปรียบเทียบความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนการวางแผนงานโครงการ และความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร กลุ่มตัวอย่างคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันตก จำนวน 216 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่ามัธยฐานเลขคณิต การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และ F-test กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 20.35) ส่วนใหญ่มีความต้องการความรู้เรื่องการวางแผนงานโครงการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 99.02) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีอายุราชการต่างกันจะมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำนำ

ประเทศไทย ใช้แผนเป็นเครื่องมือในพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2504 เป็นต้นมา คือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการพัฒนาการเกษตรก็เป็นส่วนประกอบสำคัญในแผนพัฒนาฯ ดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันอยู่ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) การพัฒนาการเกษตรส่วนราชการต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรตามบทบาทหน้าที่ของส่วนราชการนั้นๆ โดยยึดแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรมส่งเสริมการเกษตรก็มีแผนพัฒนาการเกษตรในภาพรวมของกรม ในการส่งเสริมการเกษตรนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่อำนวยความสะดวก และเผยแพร่ทางวิชาการความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแผนใหม่ให้ถึงตัวเกษตรกร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556 ข) บทบาทนักส่งเสริมการเกษตร มีหน้าที่ทำให้งานส่งเสริมการเกษตรบรรลุจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อการพัฒนาภาคการเกษตรให้เกิดความยั่งยืน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557) นักส่งเสริมการเกษตรต้องเป็นนักวางแผน โดยวางแผนบริหารจัดการแผนงานโครงการ งบประมาณ หรือแม้แต่การบูรณาการทรัพยากรในความรับผิดชอบให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ และ

สอดคล้องกับนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556 ก)

ปัจจุบันการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคัดเลือกจากผู้มีวุฒิการศึกษาด้านการเกษตร (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2551) ในงานส่งเสริมการเกษตรนอกจากจะใช้ความรู้วิชาการเกษตรอย่างเดียวแล้วยังต้องมีทักษะความรู้ด้านการวางแผนงานโครงการเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรให้บรรลุตามเป้าหมายภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด กลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ให้สอดคล้องกับพื้นที่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557) กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2556 ถึงพ.ศ.2559 โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) พบว่าจุดแข็งของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการประสานงาน การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการบริการทั้งด้านการผลิต และการตลาดเพื่อพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกร แต่ยังมีจุดอ่อนเรื่องขาดความเข้าใจทางเทคนิคการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และไม่มีการใช้แผนเป็นกรอบในการดำเนินงาน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556ข) จากรายงานผลการติดตามนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรของสำนักส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จังหวัดราชบุรี โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ 8 จังหวัดในเขตภาคตะวันตก พบว่าเจ้าหน้าที่

ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ระดับจังหวัดและระดับอำเภอมี ปัญหาในเรื่องการวางแผนงานโครงการ เพื่อนำไปพัฒนา การเกษตรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จังหวัดราชบุรี, 2556) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการความรู้ เกี่ยวกับเรื่องการวางแผนงานโครงการ ของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันตก เพื่อจะได้นำผล การศึกษาไปวางแผนพัฒนาความรู้ การวางแผนงาน โครงการ ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สามารถใช้ แผนงานโครงการในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรใน พื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนและวิธีการ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรในเขตภาคตะวันตก 8 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และประจวบคีรีขันธ์ มี จำนวนประชากรทั้งหมด 494 คน แยกเป็นระดับบริหาร 102 คน และระดับปฏิบัติงาน 392 คน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2556 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556) งานวิจัยนี้ ใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) ซึ่งได้ขนาดตัวอย่างจากประชากร ของระดับผู้บริหาร = 45 คน ขนาดตัวอย่างของระดับ ปฏิบัติงาน = 171 คน รวม 216 คนเครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยคือแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วย คำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) และคำถาม ปลายปิด (Close Questions) แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 บัณฑิตพื้นฐานส่วนบุคคล ตอนที่ 2 บัณฑิตสนับสนุนการวางแผนงานโครงการ ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ ตอนที่ 4 ความ ต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทดสอบเครื่องมือโดย หาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยเสนอแบบสอบถามให้ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อ ตรวจสอบและแนะนำแก้ไข และหาค่าความเชื่อมั่นจาก

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ เท่ากับ 0.712 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ เท่ากับ 0.962 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้ สถิติเชิง พรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เปรียบเทียบ ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนก ตามเพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และ ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการใช้ค่าสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การเปรียบเทียบความ ต้องการความรู้ เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนก ตามอายุ อายุราชการ การได้รับการอบรม ประสบการณ์ การวางแผนงานโครงการ และแหล่งเงินทุนสำหรับการ วางแผนงานโครงการใช้ค่าสถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.9 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 48.1 มีอายุ 40-53 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.2 รองลงมาคือ มีอายุ 26-39 ปี คิดเป็น ร้อยละ 32.9 และ 54-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.9 มีอายุ ราชการ 8-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.3 รองลงมาคือมีอายุ ราชการ 1-7 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 และ 31-38 ปี คิดเป็น ร้อยละ 32.4 มีการศึกษาระดับปวส.และเท่ากับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.6 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 20.4 ตำแหน่งระดับผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 20.8 และมีระดับ ปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 79.2

ปัจจัยสนับสนุนการวางแผนงานโครงการ ของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า เคยได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.2 อบรม 3 ครั้งขึ้นไป คิดเป็น

ร้อยละ 35.2 ไม่ได้รับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 29.6 มีประสบการณ์การวางแผนงานโครงการ 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 34.7 มากกว่า 5 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 32.9 2-5 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 32.4 แหล่งเงินทุนสำหรับการวางแผนงานโครงการได้รับการสนับสนุนจากงบจากส่วนภูมิภาครวมกันคิดเป็นร้อยละ 40.3 ซึ่งมากกว่างบจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับเพียงร้อยละ 34.7

ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จากแบบสอบถามวัดความรู้ 11 ข้อ ซึ่งมีการให้คะแนนในการวัดความรู้ดังนี้ ตอบคำถามถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบคำถามผิดได้ 0 คะแนน โดยค่าคะแนนเฉลี่ยและการแปลความหมายเป็นรายข้อ มีเกณฑ์ดังนี้ $0.00 - 0.33 =$ มีความรู้น้อย $0.34 - 0.66 =$ มีความรู้ปานกลาง และ $0.67 - 1.00 =$ มีความรู้มาก ส่วนเกณฑ์ค่าเฉลี่ยระดับความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยรวม ดังนี้ $0.00 - 8.00 =$ มีความรู้ต่ำ $9.00 - 16.00$ มีความรู้ปานกลาง และ $17.00 - 24.00 =$ มีความรู้มาก จากการศึกษาพบว่า มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 20.35) มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของการวางแผนงานโครงการระดับมาก ในเกือบทุกประเด็น มีความรู้ระดับน้อยในประเด็นการติดตามประเมินผลเพื่อยุติโครงการ

ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ เกณฑ์การคิดค่าเฉลี่ยซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามความต้องการความรู้ จำนวน 25 ข้อ โดยค่าคะแนนเฉลี่ยและการแปลความหมายเป็นรายข้อ มีเกณฑ์ดังนี้ $1.00 - 1.80 =$ มีความต้องการน้อยที่สุด $1.81 - 2.60 =$ มีความต้องการน้อย $2.61 - 3.40 =$ มีความต้องการปานกลาง $3.41 - 4.20 =$ มีความต้องการมาก และ $4.21 - 5.00 =$ มีความต้องการมากที่สุด ส่วนเกณฑ์ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยรวม ดังนี้ $25.00 - 45.00 =$ มีความต้องการน้อยที่สุด $46.00 - 65.00$

$=$ มีความต้องการน้อย $66.00 - 85.00 =$ มีความต้องการปานกลาง $86.00 - 105.00 =$ มีความต้องการมาก และ $106.00 - 125.00 =$ มีความต้องการมากที่สุด พบว่ามีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 99.02) มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของการวางแผนงานโครงการระดับมาก มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของการวางแผนงานโครงการระดับมากที่สุด ในประเด็นต่างๆ คือ การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงานโครงการ การวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ ด้านชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมเพื่อนำมาวางแผนงานโครงการ ส่วนในประเด็นที่เหลือมีความต้องการความรู้ในระดับมาก

จากตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการจำแนกตามอายุราชการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีอายุราชการต่างกัน มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ดังแสดงในตารางที่ 3 ส่วนปัจจัยอื่นๆที่เหลือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ต่างกัน จะมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10

จากการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการจำแนกตามอายุราชการ ดังแสดงในตารางที่ 4 พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอายุราชการน้อย (1-7 ปี) กับที่มีอายุราชการปานกลาง (8-30 ปี) มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการโดยเฉลี่ยแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) โดยที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอายุราชการน้อย (1-7 ปี) มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการโดยเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 102.0278) และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีอายุราชการปานกลาง (8-30 ปี) มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการโดยเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 95.2027)

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนกตามเพศ โดย t-test

ความต้องการจำแนกตามเพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value	สรุปผลการทดสอบ
ชาย	112	97.3125	16.08426	-1.662 ^{ns}	0.098	ไม่แตกต่าง
หญิง	104	100.8654	15.28058			

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนกตามอายุ โดย F-test

ความต้องการจำแนกตามอายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	p-value	สรุปผลการทดสอบ
26-39 ปี	71	101.8873	13.98525	1.763 ^{ns}	0.174	ไม่แตกต่าง
40-53 ปี	76	97.4868	18.28405			
54-61 ปี	69	99.0231	14.25208			

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนกตามอายุราชการ โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test)

ความต้องการจำแนกตามอายุราชการ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	p-value	สรุปผลการทดสอบ
1-7 ปี	72	102.0278	15.13877	3.697*	0.026	แตกต่าง
8-30 ปี	74	95.2027	17.57877			
31-38 ปี	70	99.9714	13.63284			

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ความต้องการจำแนกตามอายุราชการ	$\bar{X}$	อายุ		
		(1)	(2)	(3)
		102.0278	95.2027	99.9714
(1) 1-7 ปี	102.0278	-		
(2) 8-30 ปี	95.2027	*	-	
(3) 31-38 ปี	99.9714	ns	ns	-

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนกตามระดับการศึกษา โดย t-test

ความต้องการจำแนกตามระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value	สรุปผลการทดสอบ
ปวส.และปริญญาตรี	172	99.4302	15.89184	0.749 ^{ns}	0.454	ไม่แตกต่าง
ปริญญาโท	44	97.4318	15.34169			

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนกตามระดับตำแหน่ง โดย t-test

ความต้องการจำแนกตามระดับตำแหน่ง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value	สรุปผลการทดสอบ
ระดับบริหาร	45	97.5333	13.50353	-0.712 ^{ns}	0.477	ไม่แตกต่าง
ระดับปฏิบัติงาน	171	99.4152	16.32348			

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนกตามการได้รับการอบรม โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test)

ความต้องการจำแนกตามการได้รับการอบรม	n	$\bar{X}$	S.D.	F	p-value	สรุปผลการทดสอบ
0 ครั้ง	64	101.0313	18.91667	1.064 ^{ns}	0.347	ไม่แตกต่าง
1-2 ครั้ง	76	99.2105	14.87756			
3 ครั้งหรือมากกว่า	76	99.0231	13.55158			

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนกตามประสบการณ์การวางแผนงานโครงการ โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test)

ความต้องการจำแนกตามประสบการณ์การวางแผนโครงการ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	p-value	สรุปผลการทดสอบ
0-1 โครงการ	75	102.0933	16.97707	2.377 ^{ns}	0.095	ไม่แตกต่าง
2-5 โครงการ	70	96.6143	14.15575			
6 โครงการหรือมากกว่า	71	98.1549	15.64120			

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนกตามแหล่งเงินทุน สำหรับการวางแผนงานโครงการโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test)

ความต้องการจำแนกตามแหล่งเงินทุน สำหรับการวางแผนงานโครงการ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	p-value	สรุปผลการ ทดสอบ
งบกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ หรืองบกรมส่งเสริมการเกษตร	75	97.3467	15.10011	0.803 ^{ns}	0.525	ไม่แตกต่าง
งบกลุ่มจังหวัด	12	103.6667	14.63702			
งบจังหวัด	41	98.4878	15.58273			
งบกระจายอำนาจหรืองบ อปท.	34	98.0588	14.23598			
ไม่ได้รับการสนับสนุน	54	101.3333	18.54215			

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ จำแนกตามความรู้ เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ โดย t-test

ความต้องการจำแนก ตามความรู้เกี่ยวกับการ วางแผนงานโครงการ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value	สรุปผลการ ทดสอบ
ความรู้ปานกลาง	13	105.5385	11.65201	1.542 ^{ns}	0.125	ไม่แตกต่าง
ความรู้มาก	203	98.6059	15.92533			

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 11 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	สรุปผลการทดลอง	
	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลต่างกัน จะมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการแตกต่างกัน		
1.1 เพศ		✓
1.2 อายุ		✓
1.3 อายุราชการ	✓	
	(นัยสำคัญที่ระดับ 0.05)	
1.4 ระดับการศึกษา		✓
1.5 ระดับตำแหน่ง		✓

ตารางที่ 11 (ต่อ)

สมมติฐาน	สรุปผลการทดลอง	
	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีปัจจัยสนับสนุนการวางแผนงานโครงการต่างกัน จะมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการแตกต่างกัน		
2.1 การได้รับการอบรม		✓
2.2 ประสบการณ์การวางแผนงานโครงการ		✓
2.3 แหล่งเงินทุนสำหรับการวางแผนงานโครงการ		✓
3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการต่างกัน จะมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการแตกต่างกัน		✓

วิจารณ์

จากการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้เรื่องการวางแผนงานโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 20.35) อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการวางแผน พบว่าเคยได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.2 อบรม 3 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.2 และเจ้าหน้าที่ทุกคนมีประสบการณ์ในการวางแผนงานโครงการ ซึ่งพบว่าเจ้าหน้าที่มีประสบการณ์การวางแผนงานโครงการ 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 34.7 มากกว่า 5 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 32.9 และ 2-5 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 32.4 ซึ่งสอดคล้องกับวิจิตร อาวะกุล (2550) ได้กล่าวว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการเพิ่มความรู้ของบุคคล เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการพัฒนาบุคคล

ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 59.02) อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความต้องการความรู้ เพื่อจะนำไปจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินงานจากแหล่งเงินทุนในท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระดับพื้นที่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า โครงการส่งเสริมการเกษตรได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนภูมิภาครวมกันคิดเป็นร้อยละ 40.3 สอดคล้องกับ ปาริชา มารี เคน (2551) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นว่ามีรายได้ มีอำนาจในการจัดทำ

งบประมาณ และมีความอิสระในการปกครองตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น โดยสนับสนุนงบประมาณ โครงการพัฒนาท้องถิ่นตามที่หน่วยงานต่างๆ เสนอมา และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีอายุราชการ 1-7 ปี (ค่าเฉลี่ย 102.0278) กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีอายุราชการ 8-30 ปี (ค่าเฉลี่ย 95.0227) นั้นมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ โดยเฉลี่ยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (0.05) อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีอายุ 1-7 ปี เป็นเจ้าหน้าที่ที่บรรจุใหม่ ยังไม่มีประสบการณ์ในการวางแผนงานโครงการ จึงทำให้มีความต้องการความรู้มากกว่าเจ้าหน้าที่ที่มีอายุ 8-30 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการผลการศึกษาของ ลัษณา เพชรอนันต์ และศุภวัฒน์การวงศ์ธนวุธ (2556) ศึกษาถึงความต้องการในการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร พบว่าบุคลากรที่มีอายุราชการต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนบุคลากรที่มีการดำรงตำแหน่งต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ

จากการศึกษาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีปัญหาในการวางแผนงานโครงการ คือ เรื่องการกำหนด

เป้าหมาย ร้อยละ 2.78 ระยะเวลาการดำเนินงาน ร้อยละ 1.39 การกำหนดแผนงานโครงการ ร้อยละ 5.09 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 2.31 อำนาจการและสั่งการ ร้อยละ 3.70 ปฏิบัติตามแผน ร้อยละ 1.85 มีข้อเสนอแนะควรมีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำโครงการจากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ใช้เวทีประชาคมเพื่อทำโครงการ รวบรวมข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง ติดตามผลการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ และเพิ่มประสบการณ์ให้แก่เจ้าหน้าที่โดยแยกกลุ่มอายุพิจารณาจากอายุราชการเป็นหลัก ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในส่วนภูมิภาคเพิ่มมากขึ้น ควรจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม ให้สอดคล้องกับความต้องการ อันประกอบด้วยข้อดังนี้ การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพด้านชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อนำมาวางแผนงานโครงการ ความรู้เรื่องการเขียนวิธีดำเนินการ การกำหนดแผนงานโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ การเขียนหลักการและเหตุผล การกำหนดเป้าประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย

สรุป

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.9 มีอายุ 40-53 ปี ร้อยละ 35.2 และมีอายุราชการ 8-30 ปี ร้อยละ 34.3 มีการศึกษาระดับปวส. และเท่ากับปริญญาตรี ร้อยละ 79.6 และมีระดับปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 79.2

ปัจจัยสนับสนุนการวางแผนงานโครงการ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เคยได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง ร้อยละ 35.2 มีประสบการณ์การวางแผนงานโครงการ 1 โครงการ ร้อยละ 34.7 ร้อยละ 32.9 แหล่งเงินทุนสำหรับการวางแผนงานโครงการได้รับการสนับสนุนจากงบจากส่วนภูมิภาครวมกันร้อยละ 40.3

ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ พบว่า มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 20.35) ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 99.02)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่มีอายุราชการต่างกัน มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05)

เอกสารอ้างอิง

- Department of Agricultural Extension. 2556a. Manual Extension Workers: Working agricultural community. Printing Cooperative of Thailand. Bangkok. 43 p. (in Thai)
- _____. 2556b. Strategic plan for Department of Agricultural Extension 2556-2559. Office of Technology Development. Bangkok. (in Thai)
- _____. 2556c. Staffing Authority officials Department of Agricultural Extension Fiscal Year 2557. Bangkok. (Mimeographed). (in Thai)
- _____. 2557. Agricultural policy and operational guidelines. Office of Technology Development. Bangkok. (in Thai)
- Office of Agricultural Extension and Development Region 2, Ratchaburi. 2556. Report tracking of supervision. Ratchaburi. (Mimeographed). (in Thai)
- Office of the Civil Service Commission. 2551. Pivotal qualification criteria in the country. Civil Service Training Institute, Office of the Civil Service. (in Thai).

- Parisha Marie Cain. 2551. "The Roles of A Local Administrative Organization to the Reinforcement of Community Core Competency : A Case Study of Na-ku Sub district Municipality, Na-ku District, Kalasin Province." Rajabhat Maha Sarakham University Journal. 2 (2): 69. (in Thai)
- Wijit Arwakun. 2550. Training. Chulalongkorn University Book Center. Bangkok. (in Thai)
- Lakkana Petanun and Supawattanakhon Wongthanawasu. 2556. "Problems need to improve the performance of the personnel of the local government in Phrasaeng District, Suratthani Province to prepare for the country of ASEAN in 2558." Thailand Research for Social Development. 4th ed. Songkhla: Hatyai University, 219 p. (in Thai)